

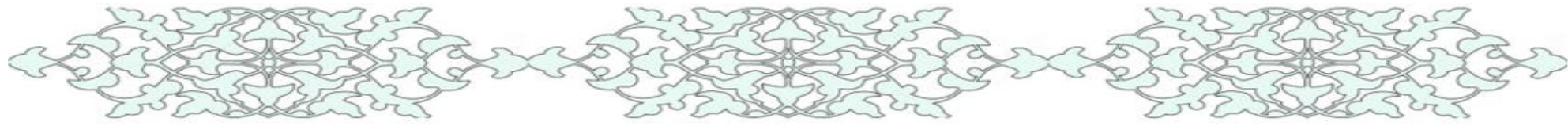

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عنوان گزارش: زمینه‌های همکاری اقتصادی ایران و ژاپن

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

اردیبهشت ۱۴۰۴

شناسنامه گزارش

عنوان:

زمینه‌های همکاری اقتصادی ایران و ژاپن

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تهیه کننده: سعیده به نژاد

ناظر: شهرام عیدی زاده

واژگان کلیدی: ایران، ژاپن، صادرات، واردات، زمینه های همکاری

گروه: اقتصاد کلان و آینده پژوهی - شماره: ۲۰۰۶

تاریخ انتشار: اردیبهشت ۱۴۰۴

نشانی: مشهد مقدس - خیابان امام خمینی - جنب باغ ملی - ساختمان اتاق بازرگانی - کد پستی: ۹۱۳۷۷۳۴۱۹۵

مقدمه

در استناد به نامه اتاق بازرگانی مشترک ایران و ژاپن پیرامون حضور در نمایشگاه جهانی اکسپو ۲۰۲۵ ژاپن و دستور رئیس محترم اتاق، در ادامه گزارش کارشناسی مرکز پژوهش‌های اتاق ارائه می‌گردد.

در گزارش حاضر ضمن بررسی آمار و اطلاعات بازرگانی خارجی کشور و استان طی سال‌های ۱۴۰۳-۱۳۹۰ با کشور ژاپن، زمینه‌های همکاری مشترک دو کشور و استان خراسان رضوی با کشور مذکور در حوزه‌های مختلف ارائه شده است.

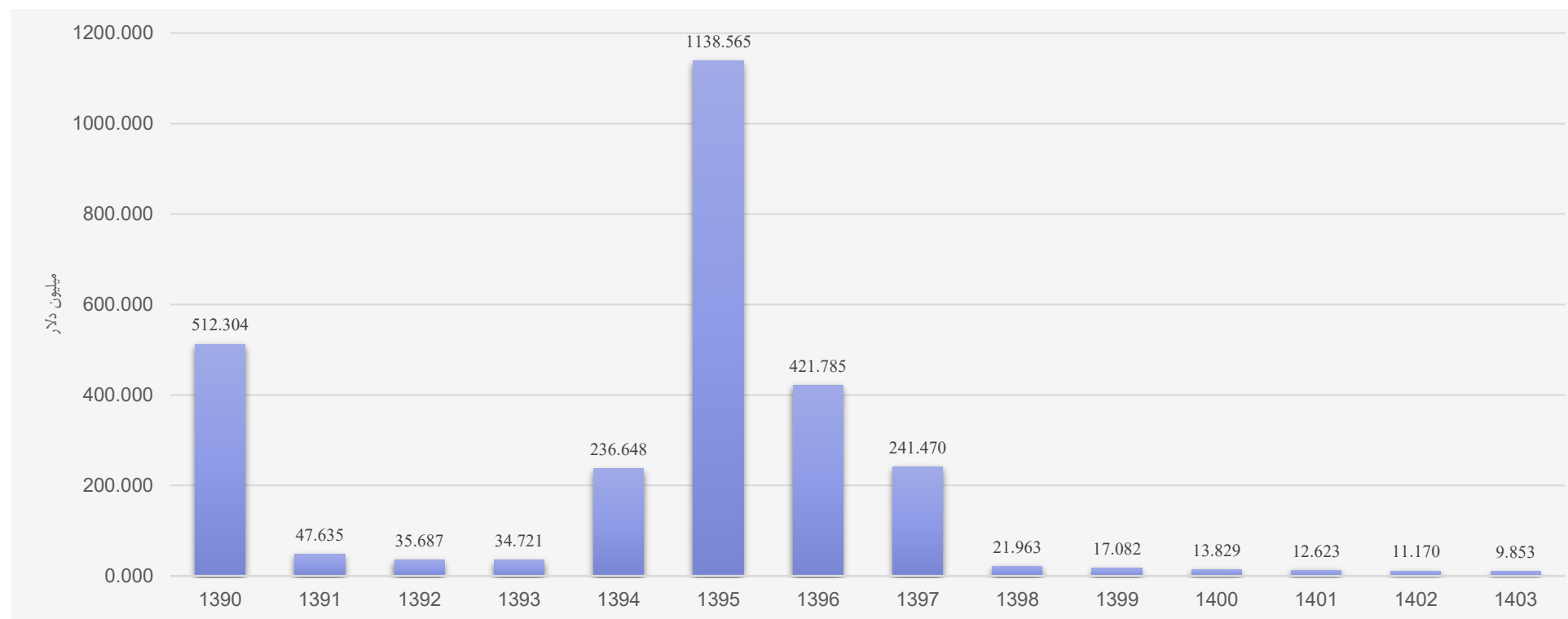

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

مبادلات تجاری ایران و ژاپن

روند ارزش دلاری صادرات ایران به ژاپن

منبع: مرکز داده و اطلاعات اقتصادی اتاق مشهد (۱۴۰۳)

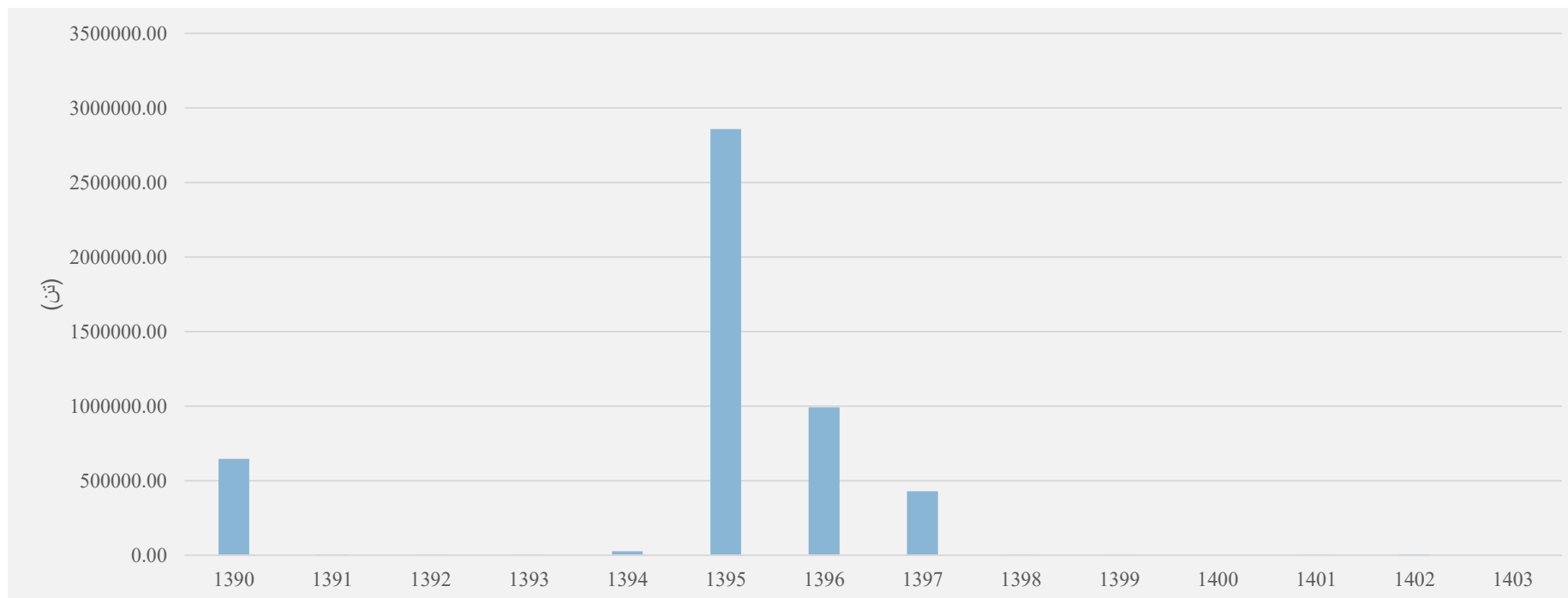

✓ بررسی روند ارزش دلاری نشان می‌دهد که از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۷ صادرات ایران به ژاپن در نوسان بوده است، اما از سال ۱۳۹۷ به بعد مقدار صادرات به این کشور کاهش چشم‌گیری داشته است. به گونه‌ای که از حدود ۲۴۱ میلیون دلار در سال ۱۳۹۷ به ۲۲ میلیون دلار در سال ۱۳۹۸ رسیده است و در سال‌های بعد نیز این روند کاهشی ادامه داشته است.

✓ در سال ۱۴۰۳ نیز ارزش صادرات ایران به ژاپن تنها ۹ میلیون و ۸۵۳ دلار ثبت شده است.

روند ارزش وزنی صادرات ایران به ژاپن

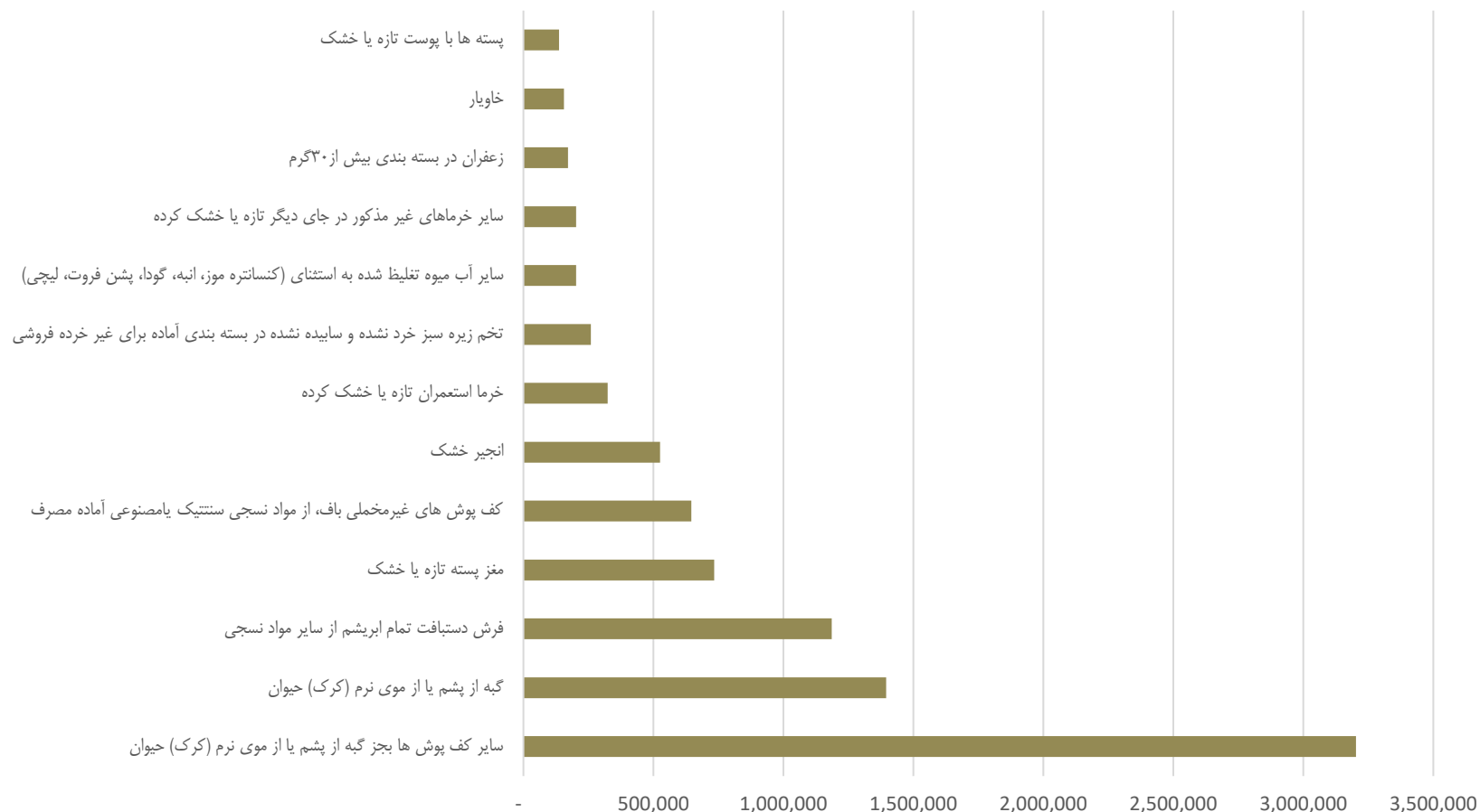
منبع: مرکز داده و اطلاعات اقتصادی اتاق مشهد (۱۴۰۳)

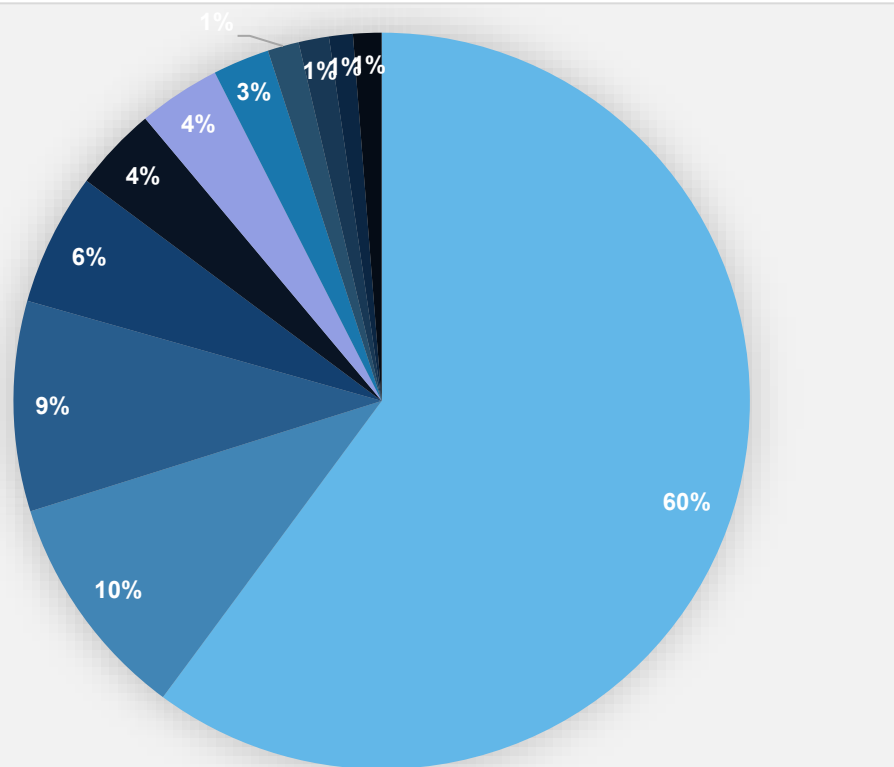
- ✓ بررسی روند ارزش وزنی نیز همانند ارزش دلاری نشان می‌دهد که تنها در سال‌های ۱۳۹۰، ۱۳۹۵، ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ مقدار صادرات به این کشور قابل توجه بوده است، اما از سال ۱۳۹۷ به بعد مقدار صادرات به این کشور کاهش چشم‌گیری داشته است.
- ✓ در سال ۱۴۰۳ ارزش وزنی صادرات ایران به ژاپن حدود دو هزار تن بوده است.

عمده کالاهای صادراتی ایران به ژاپن در سال ۱۴۰۳

منبع: گمرک جمهوری اسلامی (۱۴۰۴)

گمرکات برتر در صادرات ایران به ژاپن در سال ۱۴۰۳

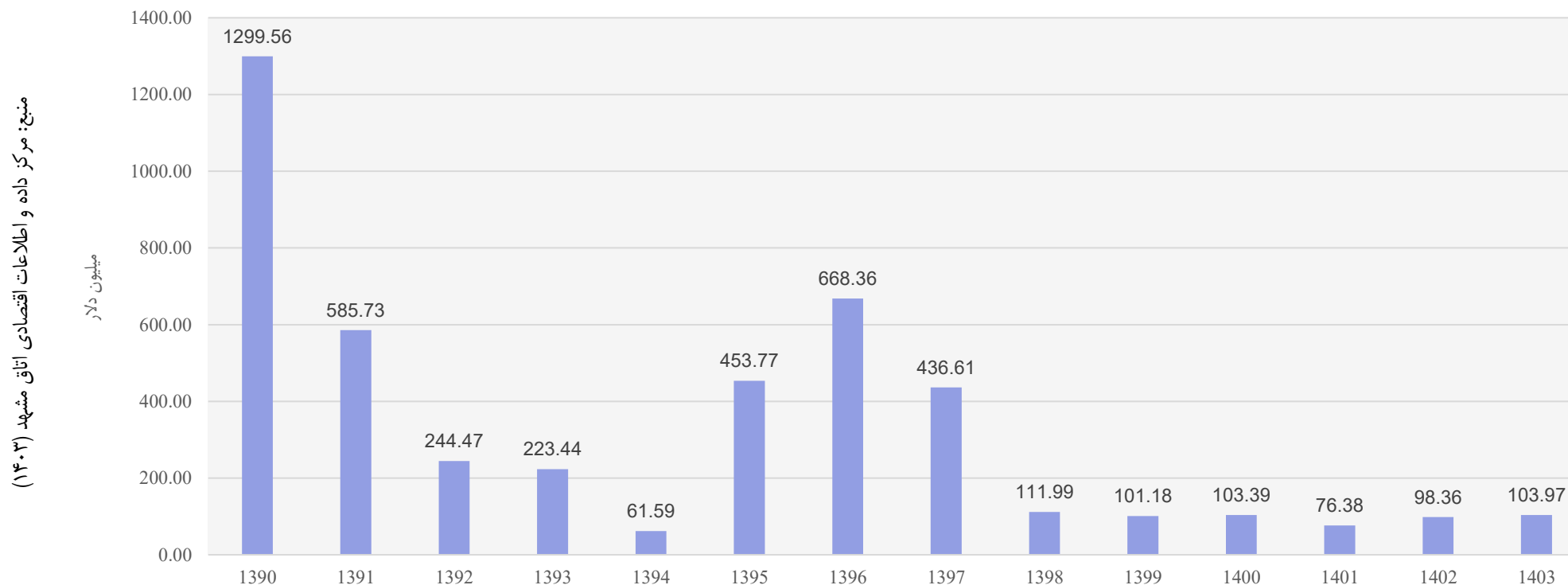

فرودگاه امام خمینی (ره) غرب تهران کرمان منطقه ویژه اقتصادی شهید رجایی منطقه ویژه اقتصادی کاوه
مشهد منطقه ویژه اقتصادی سیرجان کاشان منطقه ویژه اقتصادی شهید رجایی منطقه ویژه اقتصادی کاوه
قزوین بندر لنگه سایر

منبع: گمرک جمهوری اسلامی (۱۴۰۴)

✓ عمده صادرات ایران به در سال ۱۴۰۳ از طریق فرودگاه امام خمینی صورت گرفته است.

رشد ارزش دلاری واردات ایران از ژاپن

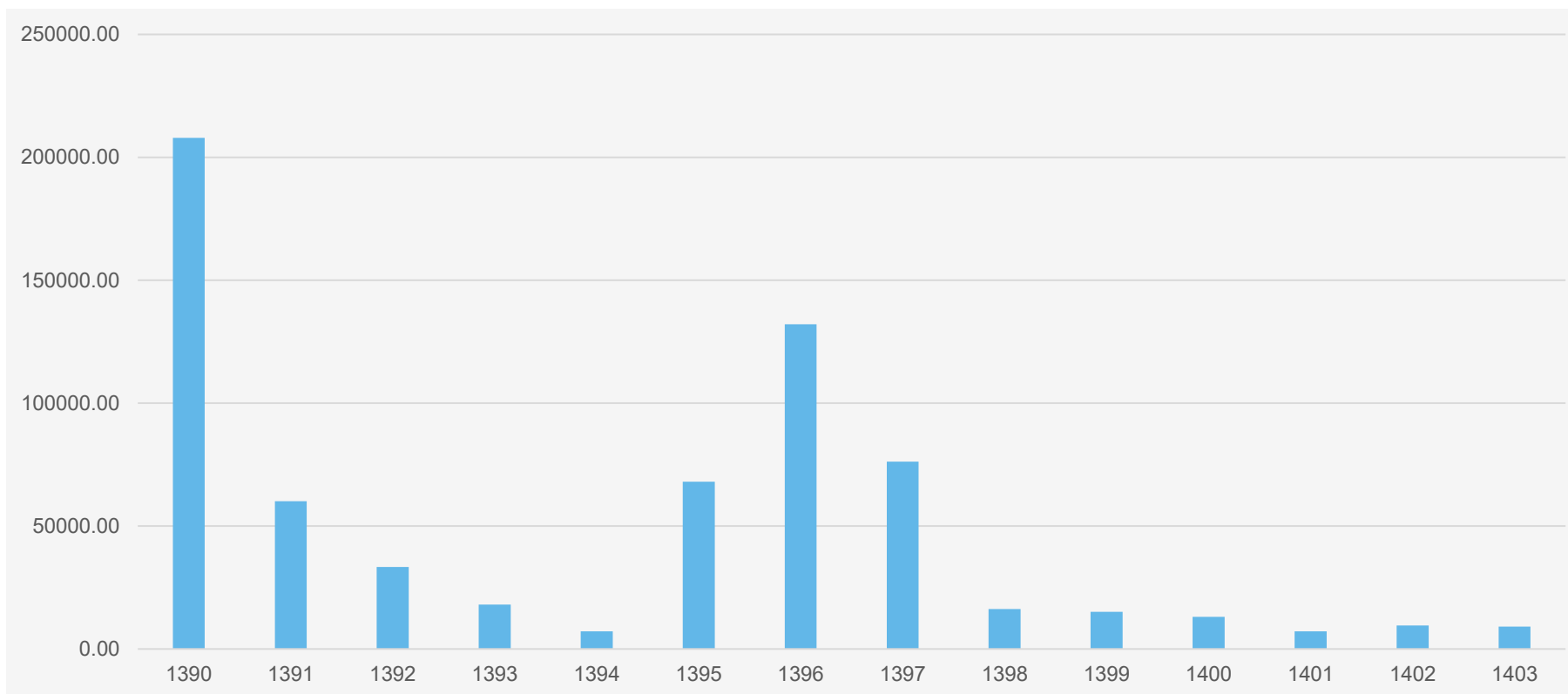

✓ همان طور که ملاحظه می شود ارزش دلاری واردات از ژاپن از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۷ در نوسان بوده است. اما از سال ۱۳۹۸ به بعد کاهش یافته و تقریباً طی این سال ها ثابت بوده است.

✓ در سال ۱۴۰۳ ارزش واردات ایران از ژاپن حدود ۱۰۴ میلیون دلار ثبت شده است.

روند ارزش وزنی واردات ایران از ژاپن

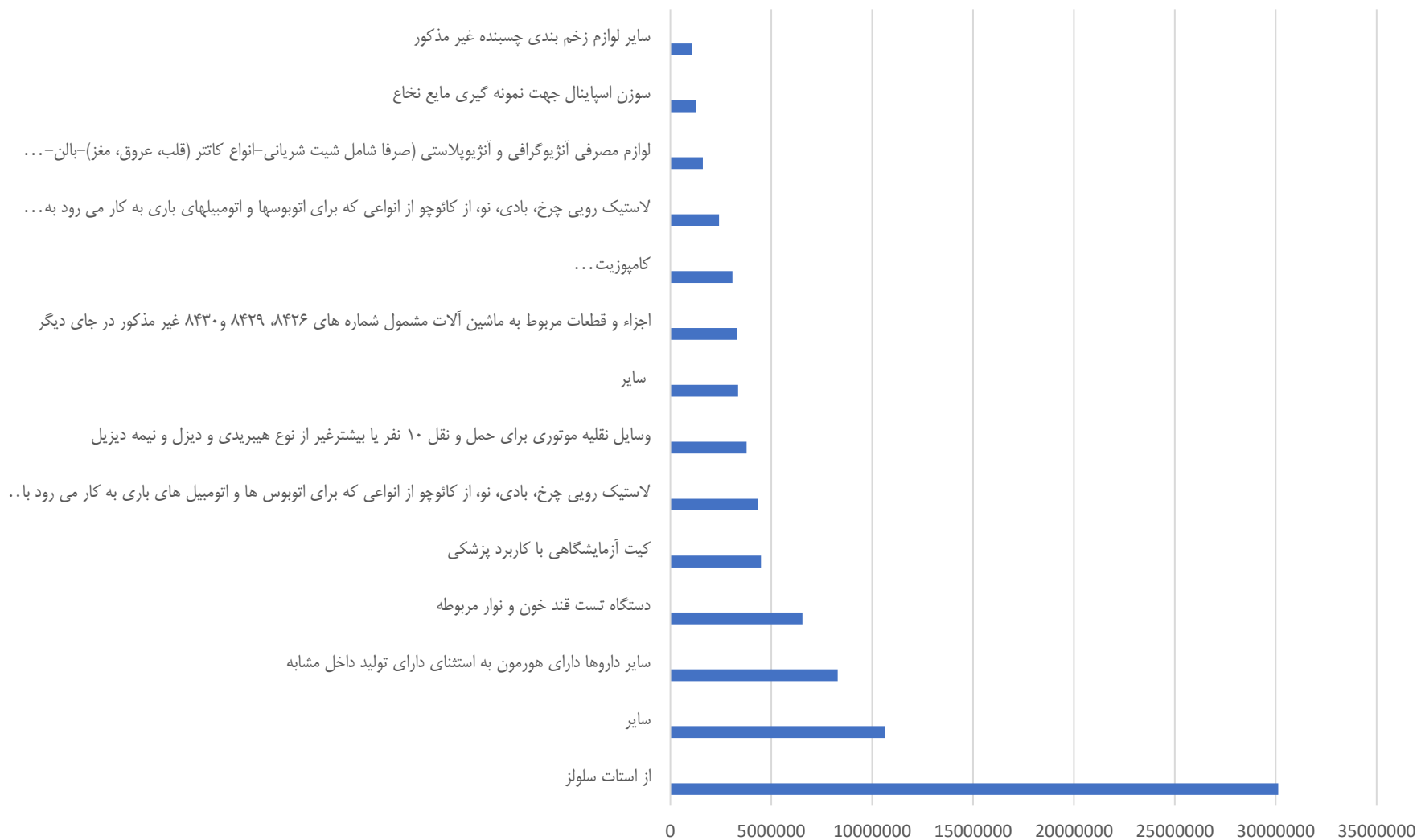
منبع: مرکز داده و اطلاعات اقتصادی اتاق مشهد (۱۴۰۳)

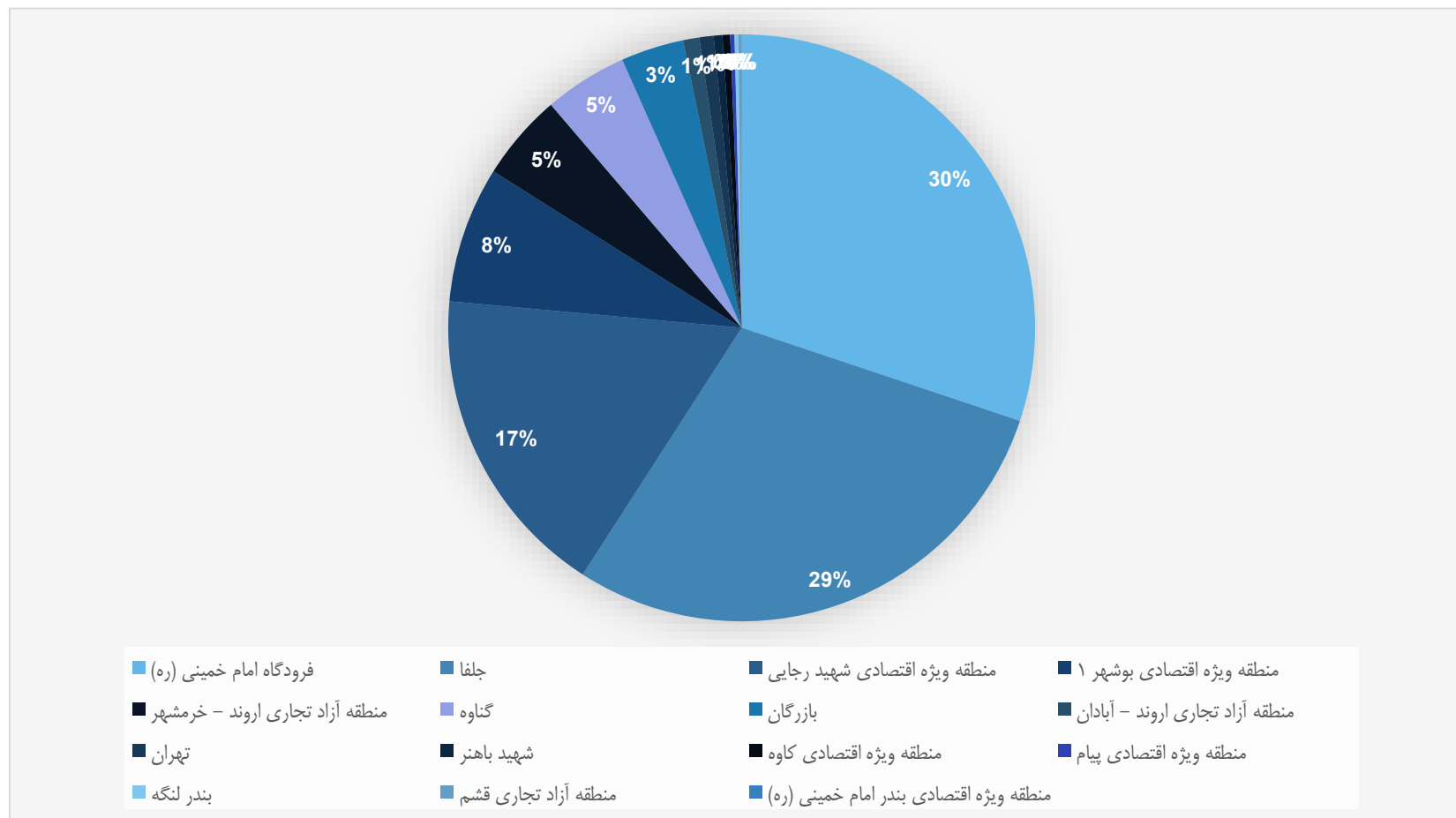
- ✓ همان طور که ملاحظه می شود ارزش وزنی واردات از ژاپن از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۷ در نوسان بوده است، اما از سال ۱۳۹۸ به بعد کاهش یافته و تقریباً طی این سال ها ثابت بوده است.
- ✓ در سال ۱۴۰۳ ارزش وزنی واردات ایران از ژاپن حدود ۹ هزار تن ثبت شده است.

عمده کالاهای وارداتی ایران از ژاپن در سال ۱۴۰۳

منبع: گمرک جمهوری اسلامی (۱۴۰۴)

گمرکات برتر در واردات ایران از ژاپن در سال ۱۴۰۳

منبع: گمرک جمهوری اسلامی (۱۴۰۴)

✓ عمده واردات ایران از ژاپن از در سال ۱۴۰۳ از طریق فرودگاه امام خمینی صورت گرفته است.

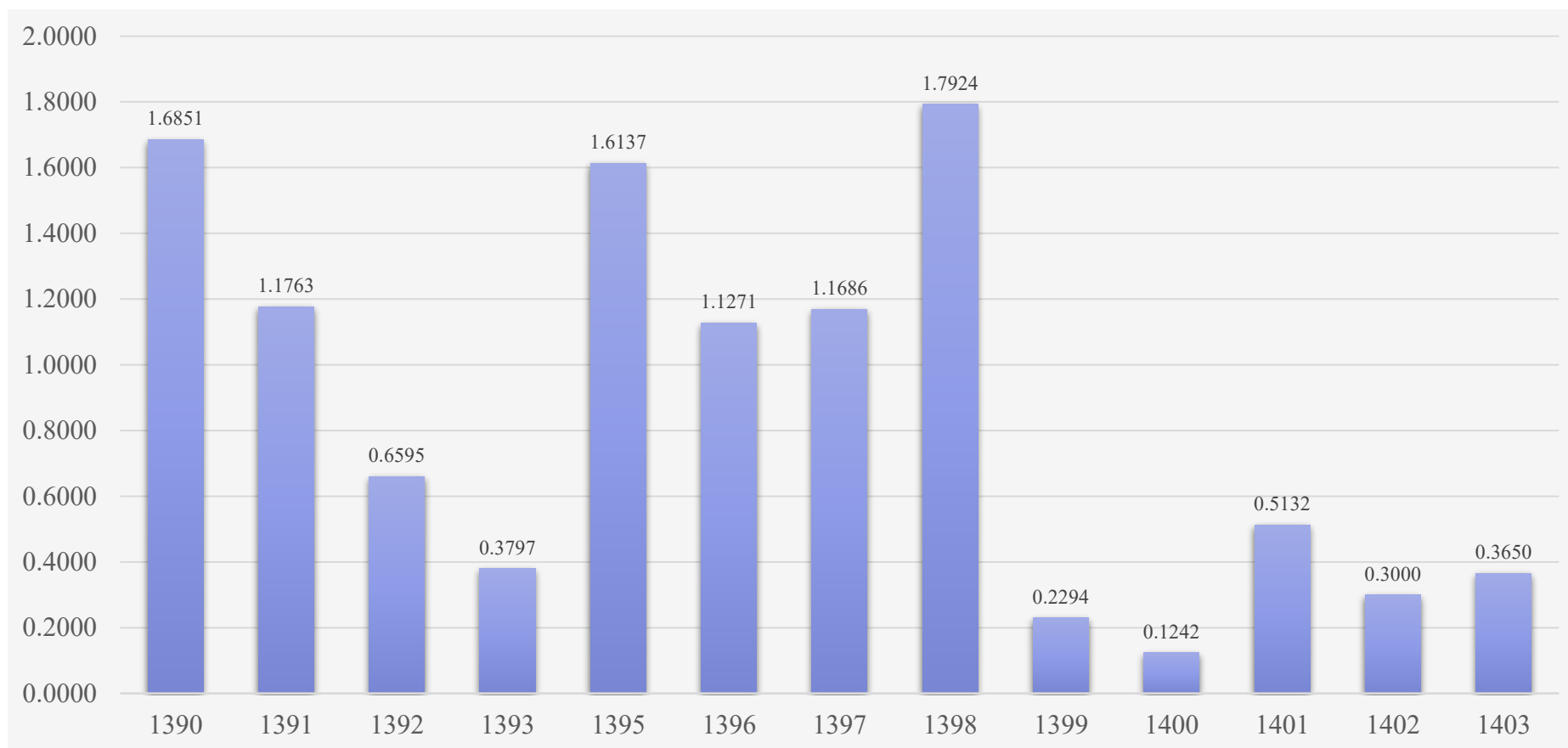

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

مبادلات تجاری خراسان رضوی و ژاپن

روند ارزش صادرات استان خراسان رضوی به ژاپن

منبع: مرکز داده و اطلاعات اقتصادی اتاق مشهد (۱۴۰۳)

- ✓ صادرات به ژاپن از استان خراسان رضوی تنها از گمرک مشهد صورت گرفته است.
- ✓ در سال ۱۴۰۳ صادرات استان خراسان رضوی به ژاپن ۱۲۹ تن به ارزش ۳۶۵ هزار دلار بوده است.

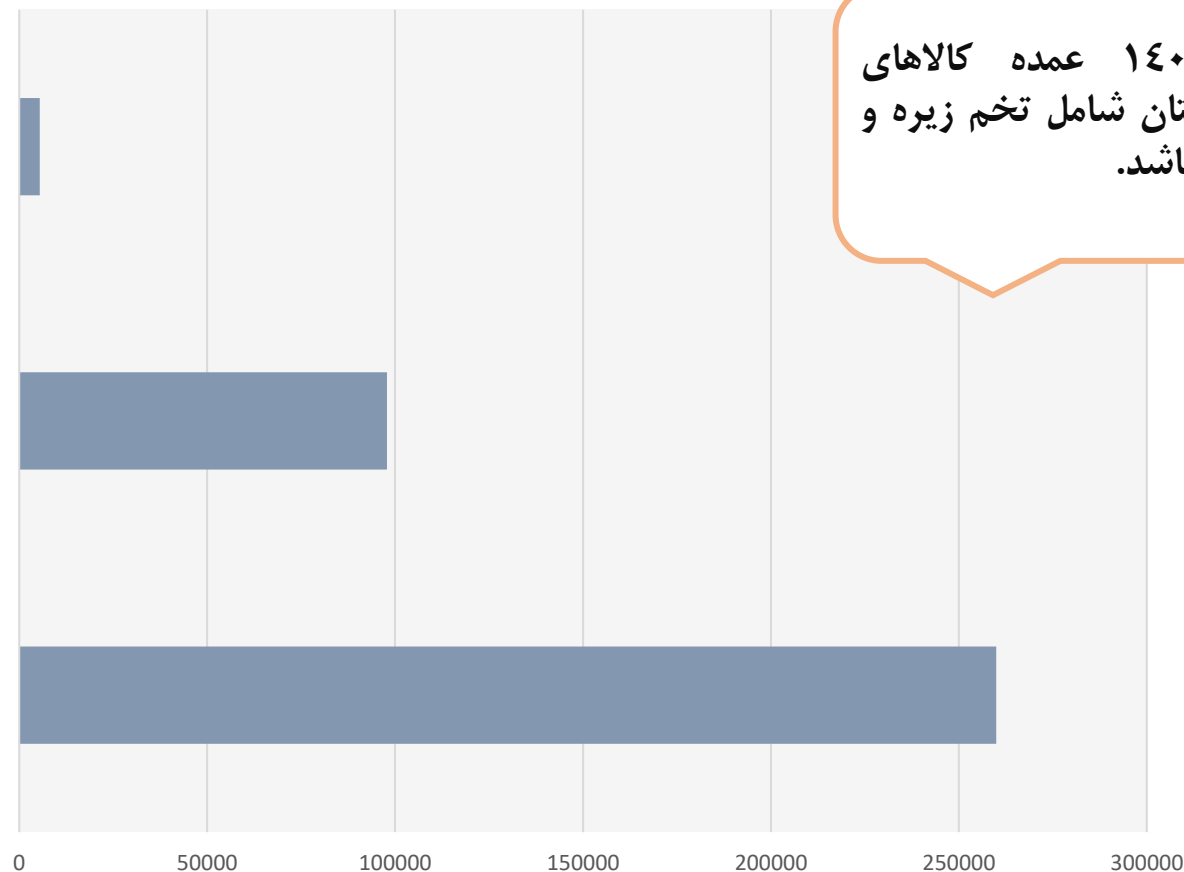
عمده کالاهای صادراتی استان خراسان رضوی به ژاپن

طی سال ۱۴۰۳ عمده کالاهای
صادراتی استان شامل تخم زیره و
زعفران می باشد.

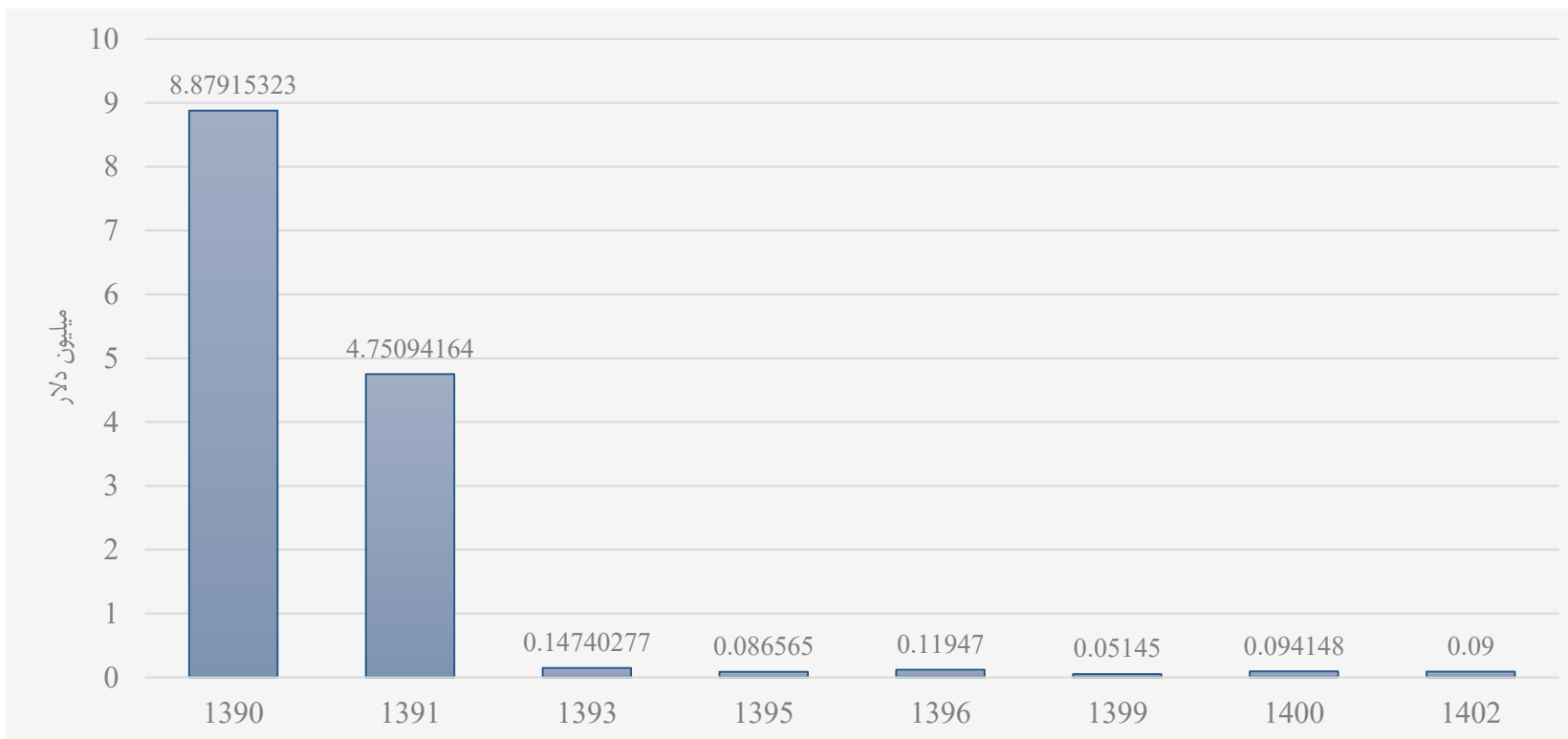
زعفران آماده برای خرده فروشی در بسته بندی کمتر از ۱۰ گرم

زعفران در بسته بندی بیش از ۳۰ گرم

تخم زیره سبز خرد نشده و ساییده نشده در بسته بندی آماده برای غیر خرده فروشی

روند ارزش واردات استان خراسان رضوی از ژاپن

منبع: مرکز داده و اطلاعات اقتصادی اتاق مشهد (۱۴۰۳)

- ✓ طی این سال‌ها واردات از ژاپن در استان خراسان رضوی تنها از گمرکات مشهد و سرخس صورت گرفته است که گمرک مشهد نسبت به گمرک سرخس سهم قابل توجهی از واردات را به خود اختصاص داده است.
- ✓ طی سال ۱۴۰۳ استان خراسان رضوی از ژاپن وارداتی نداشته است، در سال ۱۴۰۲ نیز بسیار ناچیز و حدود ۹۰ هزار دلار بوده است.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

پیمان‌های منطقه‌ای دو کشور

پیمان‌های منطقه‌ای دو کشور

□ قانون موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه گذاری بین جمهوری اسلامی ایران و ژاپن:

جمهوری اسلامی ایران و ژاپن با علاقه مندی به تحکیم همکاری های اقتصادی در جهت تأمین منافع طرفهای متعاقد؛ با هدف به کارگیری منابع اقتصادی و امکانات بالقوه خود در امر سرمایه گذاری و نیز ایجاد و حفظ شرایط مساعد برای سرمایه گذاری گذاران طرفهای متعاقد در قلمرو یکدیگر؛ و با تأیید لزوم تشویق و حمایت از سرمایه گذاری های سرمایه گذاران طرفهای متعاقد در قلمرو یکدیگر در سال ۱۳۹۵ این موافقتنامه را منعقد نمودند.

پیمان‌های منطقه‌ای دو کشور

□ موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت ژاپن درباره کمک و همکاری متقابل اداری در امور گمرکی:

با توجه به اینکه تخلف از قوانین گمرکی به زیان امنیت عمومی و منافع اقتصادی، مالی، اجتماعی، فرهنگی، تجاری و سلامت عمومی کشورهای متبوع آنها می‌باشد؛

با توجه به اینکه قاچاق مواد مخدر، مواد روانگردان، سلاح، مواد منفجره، مواد شیمیایی، زیست‌شناختی (بیولوژیکی) و هسته‌ای، تشکیل‌دهنده خطری برای سلامت عمومی و جامعه است؛

با در نظر گرفتن اهمیت حصول اطمینان از تعیین دقیق حقوق گمرکی و سایر مالیات‌های جمع‌آوری شده در واردات یا صادرات و همچنین حصول اطمینان از اجرای صحیح اقدامات راجع به ممنوعیت‌ها، محدودیت‌ها و اقدامات کنترلی توسط گمرکات آنها؛

با تشخیص نیاز به همکاری بین‌المللی در زمینه موضوعات مربوط به اجرا و اعمال قوانین گمرکی کشورهای متبوع خود؛

با توجه به موافقتنامه‌های بین‌المللی حاوی ممنوعیت، محدودیت و اقدامات ویژه جهت اعمال کنترل نسبت به کالاهای خاص؛

با اعتقاد به اینکه اقدام علیه تخلفات گمرکی می‌تواند با همکاری بین گمرکات آنها به نحو موثرتری صورت بگیرد؛

و با در نظر گرفتن توصیه‌نامه شورای همکاری گمرکی درباره کمک متقابل اداری مصوب ۱۴ آذر ۱۳۳۲ (۵ دسامبر ۱۹۵۳)،

ایران و ژاپن این موافقتنامه را منعقد کردند.

پیمان‌های منطقه‌ای دو کشور

□ همکاری‌های ایران و ژاپن:

علاوه بر تفاهم نامه‌های همکاری مشترکی، سازمان همکاری‌های بین‌المللی ژاپن (جایکا) طرح‌های همکاری مشترک زیادی را با سازمان‌های دولتی ایران انجام داده است. طرح مدیریت زیست محیطی تالاب انزلی، برنامه ارتقای ظرفیت کنترل آلودگی هوا در شهر تهران، طرح بررسی انتقال فناوری‌های ژاپنی برای بهبود خروجی توربین گازی موجود با سیستم خنک کننده هوا، برنامه جامع حفاظت از محیط زیست و مدیریت مناطق ساحلی جنوب، طرح احیای دریاچه ارومیه، برنامه مدیریت یکپارچه منابع آب سفیدرود و ... برخی از برنامه‌های مشترک جایکا در ایران است.

موانع و مشکلات موجود در روابط اقتصادی ایران و ژاپن

تفاوت‌های فرهنگی و تجاری

تفاوت‌های فرهنگی و تجاری بین دو کشور نیز یکی از عوامل مهم در کاهش همکاری‌ها است. شرکت‌های ژاپنی به شفافیت، ثبات و کاهش ریسک تمایل دارند، در حالی که محیط تجاری ایران به دلیل وجود مشکلات قانونی و اجرایی کمتر برای آن‌ها جذاب است.

نوسانات اقتصادی داخلی ایران

نوسانات اقتصادی در ایران از جمله تورم بالا، نوسانات نرخ ارز، و نبود قوانین پایدار اقتصادی نیز موانعی برای جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی به‌ویژه از ژاپن ایجاد کرده است. این عوامل باعث شده‌اند که شرکت‌های ژاپنی برای ورود به بازار ایران با ریسک‌های بالایی مواجه باشند.

مشکلات بانکی و مالی

یکی دیگر از موانع عمده در توسعه روابط اقتصادی ایران و ژاپن، مشکلات مربوط به نقل و انتقالات مالی است. به دلیل تحریم‌های بانکی و عدم دسترسی ایران به سیستم‌های مالی بین‌المللی مانند سوئیفت، تجارت بین دو کشور به‌سختی انجام می‌شود. شرکت‌های ژاپنی برای انتقال پول و انجام تراکنش‌های مالی با ایران با مشکلات زیادی مواجه هستند.

تحریم‌های بین‌المللی

تحریم‌های اعمال شده علیه ایران، به‌ویژه تحریم‌های آمریکا، تأثیر زیادی بر روابط اقتصادی ایران و ژاپن داشته است. شرکت‌های ژاپنی که به بازارهای آمریکا و اروپا وابسته هستند، از ترس مجازات‌های اقتصادی، تمایل به تجارت با ایران را کاهش داده‌اند. این تحریم‌ها به‌ویژه در بخش نفت و گاز و پتروشیمی و فلزات رنگی و تکنولوژی بسیار محدود کننده بوده و امکان سرمایه‌گذاری، تجارت و همکاری را به شدت کاهش داده است.

انسان بازرگانی، منابع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

زمینه‌های همکاری ایران و ژاپن

زمینه‌های همکاری مشترک بین ایران و ژاپن

1

تولید دارو

ایران با داشتن منابع انسانی متخصص و ژاپن با تکنولوژی پیشرفته می‌توانند برای تولید مشترک داروها همکاری کنند. این همکاری می‌تواند به کاهش هزینه‌ها و افزایش دسترسی به داروهای با کیفیت کمک کند. علاوه بر این با توجه به رتبه ایران در تولید زعفران، ژاپن می‌تواند با تکنولوژی و دانش در دسترس در تکمیل زنجیره ارزش این محصول و تولید دارو با کشور همکاری نماید.

2

خودروسازی

ایران با داشتن نیروی کار ماهر و هزینه تولید پایین و ژاپن با تکنولوژی پیشرفته و استانداردهای بالای کیفی می‌توانند در تولید مشترک خودروهای اقتصادی و میان‌رده همکاری کنند. این امر می‌تواند به کاهش هزینه‌ها و افزایش تولید و صادرات کمک کند. همچنین توسعه زنجیره تأمین و همکاری در تولید قطعات می‌تواند به تأمین نیازهای داخلی هر دو کشور و همچنین صادرات به بازارهای منطقه‌ای و جهانی کمک کند.

3

صنایع غذایی

ژاپن با داشتن تکنولوژی‌های پیشرفته در فرآوری و بسته‌بندی مواد غذایی می‌تواند به ایران در جهت ارتقاء کیفیت محصولات غذایی کمک کند. این همکاری می‌تواند شامل بهبود روش‌های نگهداری، بسته‌بندی و تولید محصولات غذایی ارگانیک باشد. دو کشور می‌توانند با همکاری در تحقیق و توسعه، محصولات غذایی جدیدی را ایجاد کنند که متناسب با سلیقه و نیازهای هر دو بازار باشد.

4

صنایع معدنی

ایران دارای ذخایر غنی مواد معدنی از جمله سنگ آهن، مس، سرب، روی، طلا، ذغال سنگ، کرومیت و .. می‌باشد. این منابع می‌توانند به عنوان محورهای اصلی همکاری‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری میان دو کشور باشند. ژاپن می‌تواند با انتقال فناوری‌های پیشرفته در زمینه استخراج، فرآوری و بهینه‌سازی بهره‌برداری از معادن به ایران کمک کند. این همکاری می‌تواند شامل تکنیک‌های مدرن اکتشاف، کاهش ضایعات و بهینه‌سازی مصرف انرژی باشد.

زمینه‌های همکاری مشترک بین ایران و ژاپن

6

بهره‌وری

طبق قانون برنامه هفتم توسعه کشور، برنامه‌ریزی شده است که سالانه ۲.۸ درصد از رشد اقتصادی ناشی از بهبود بهره‌وری باشد. از آنجا که ژاپن یکی از کشورهای است که به دلیل بهره‌وری بالا در زمینه‌های مختلف اقتصادی، صنعتی و فناوری، تجارب ارزشمندی دارد، انجام پروژه‌های تحقیقاتی مشترک برای شناسایی نقاط ضعف و فرصت‌های بهبود در صنایع ایران و بهره‌گیری از تکنیک‌های بهینه‌سازی ژاپنی می‌تواند به افزایش بهره‌وری در اقتصاد کشور کمک کند.

5

ترانزیت

ایران و ژاپن می‌توانند در زمینه ترانزیت و حمل‌ونقل، همکاری‌های مؤثری داشته باشند که به افزایش تبادل تجاری و بهبود روابط اقتصادی بین دو کشور کمک کند. ایران به دلیل موقعیت جغرافیایی خاص خود و دسترسی به دریاهای آزاد، یکی از کانون‌های مهم ترانزیتی در منطقه خاورمیانه و آسیای مرکزی به شمار می‌رود. از این رو، ایجاد کریدورهای ترانزیتی از ایران به کشورهای دیگر با همکاری ژاپن می‌تواند به تسهیل حمل‌ونقل کالاها منجر شود.

8

انرژی

ایران با دارا بودن منابع غنی انرژی تجدیدپذیر، می‌تواند با بهره‌گیری از تجربیات ژاپن در زمینه انرژی‌های تجدیدپذیر (مانند انرژی خورشیدی و بادی) و فناوری‌های مربوط به آن، به بهینه‌سازی مصرف انرژی کمک کند. علاوه بر این باتوجه به ذخایر نفت و گاز کشور، ایران می‌تواند در تامین انرژی مورد نیاز ژاپن نقش قابل توجهی ایفا کند.

7

آموزش

ایران و ژاپن می‌توانند در زمینه آموزش و تبادل دانش در بخش‌های مختلف، حوزه‌های مختلفی از همکاری را شکل دهند و از تجارب یکدیگر در این زمینه بهره ببرند.

زمینه‌های همکاری مشترک بین ایران و ژاپن

10

تجارت و سرمایه‌گذاری

با توجه به پتانسیل‌های موجود، همکاری‌های تجاری و سرمایه‌گذاری بین ایران و ژاپن می‌تواند به نفع هر دو کشور باشد و به رشد اقتصادی، افزایش اشتغال و بهبود کیفیت زندگی مردم کمک کند. ژاپن می‌تواند در زمینه‌های مختلف در ایران سرمایه‌گذاری کند و ایران نیز می‌تواند از فرصت‌های سرمایه‌گذاری در ژاپن بهره‌مند شود. برگزاری همایش‌ها و نمایشگاه‌ها می‌تواند به شناسایی فرصت‌های مشترک کمک کند.

9

کشاورزی

ایران می‌تواند از تجربیات ژاپن در زمینه کشاورزی مدرن و تکنیک‌های بهینه‌سازی تولید برای افزایش بهره‌وری و کیفیت محصولات کشاورزی خود بهره‌برداری کند.

12

گردشگری و صنایع دستی

همکاری ایران و ژاپن در زمینه‌های فرهنگی و گردشگری به دلیل غنای فرهنگی و تاریخی هر دو کشور، می‌تواند فرصت‌های منحصر به فردی برای تبادل فرهنگی، اجتماعی به ارمغان بیاورد و به اقتصاد کشورها کمک نماید. به علاوه هر دو کشور می‌توانند با همکاری یکدیگر، فنون تولید صنایع دستی که کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند را احیا کنند و با کمک یکدیگر به بازاریابی و فروش این محصولات بپردازند.

11

تحول دیجیتال، هوشمندسازی و دولت هوشمند

همکاری در راه‌اندازی و توسعه پروژه‌های شهر هوشمند با استفاده از فناوری‌های نوین برای مدیریت بهینه منابع شهری، حمل و نقل و زیرساخت‌ها و تشکیل مراکز مشترک نوآوری بین دو کشور به منظور توسعه تکنولوژی‌های جدید و ارائه راه‌حل‌های دیجیتال.

زمینه‌های همکاری مشترک بین ایران و ژاپن

14

نانو فناوری

ایران با داشتن رتبه در انتشار مقالات نانو و زیرساخت‌های تحقیقاتی پیشرفته، و ژاپن با فناوری‌های کاربردی در صنایع پزشکی، الکترونیک و انرژی، می‌توانند در پروژه‌های مشترکی مانند نانوپزشکی (دارورسانی هدفمند، تشخیص بیماری‌ها)، نانوکامپوزیت‌های صنعتی (سبک‌سازی خودرو و هواپیما)، نانوذرات برای انرژی پاک (باتری‌های کارآمدتر) همکاری داشته باشند.

13

صنایع نفت و گاز و پتروشیمی

ایران به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان نفت و گاز در جهان، می‌تواند همچنان یکی از تأمین‌کنندگان اصلی انرژی برای ژاپن باشد. در صورت وجود اراده کافی در دو کشور، حتی در شرایط تحریم، دو کشور می‌توانند از سیستم‌های مالی جایگزین برای ادامه تجارت نفت و گاز استفاده کنند. صنایع پتروشیمی ایران نیز می‌تواند یکی از زمینه‌های مهم همکاری با ژاپن باشد. ژاپن به‌عنوان یک کشور صنعتی به مواد اولیه پتروشیمی نیاز دارد و ایران می‌تواند با تولید محصولات پتروشیمی، بخشی از نیازهای ژاپن را تأمین کند.

16

همکاری‌های زیست‌محیطی و توسعه پایدار

ژاپن با تجربه بالا در مدیریت پسماند، انرژی‌های پاک و فناوری‌های کم‌کربن می‌تواند به ایران در حل چالش‌هایی مانند کمبود آب، آلودگی هوا و توسعه انرژی تجدیدپذیر کمک کند. پروژه‌های مشترک در زمینه تصفیه آب، بازیافت زباله و کشاورزی پایدار نیز می‌تواند برای هر دو کشور سودمند باشد. این همکاری‌ها نه تنها به محیط زیست کمک می‌کند، بلکه می‌تواند روابط اقتصادی و فناورانه دو کشور را نیز تقویت کند.

15

پزشکی و بیوتکنولوژی

همکاری ایران و ژاپن در حوزه پزشکی و بیوتکنولوژی یک فرصت استراتژیک برای هر دو کشور محسوب می‌شود. ایران با داشتن پتانسیل علمی بالا در پزشکی، تولید دارو و تحقیقات سلول‌های بنیادی، و ژاپن با فناوری‌های پیشرفته پزشکی، رباتیک جراحی و داروهای نو ترکیب می‌توانند همکاری‌های مؤثری داشته باشند. از جمله زمینه‌های همکاری می‌توان به تبادل دانش در زمینه سلول‌های بنیادی و پزشکی بازساختی، صادرات تجهیزات پزشکی ژاپن به ایران و انتقال فناوری و ... اشاره کرد که این همکاری‌ها نه تنها باعث ارتقای سطح درمان در ایران می‌شود، بلکه بازار جدیدی برای فناوری‌های پزشکی ژاپن ایجاد می‌کند.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

زمینه‌های همکاری خراسان رضوی و ژاپن

زمینه‌های همکاری مشترک بین خراسان رضوی و ژاپن

کشاورزی

خراسان رضوی با پتانسیل بالای تولید محصولات کشاورزی و ژاپن با فناوری‌های پیشرفته، می‌توانند در زمینه‌های انتقال فناوری‌های نوین کشاورزی، فرآوری و بسته‌بندی مواد غذایی، توسعه محصولات ارگانیک و تحقیقات کشاورزی همکاری کنند. این تعامل می‌تواند به افزایش بهره‌وری، کاهش ضایعات، دسترسی به بازارهای جدید، و توسعه زنجیره ارزش محصولات کشاورزی منجر شود.

حمل‌ونقل شهری و توسعه زیرساخت‌ها

خراسان رضوی می‌تواند از دانش و فناوری پیشرفته ژاپن در زمینه سیستم‌های حمل و نقل هوشمند، قطارهای شهری مدرن و مدیریت ترافیک بهره‌مند شده و با جذب سرمایه‌گذاری ژاپنی، پروژه‌های زیرساختی خود را توسعه دهد. این همکاری همچنین می‌تواند شامل مشارکت در پروژه‌ها، آموزش و تبادل پرسنل برای ارتقای دانش متخصصان محلی نیز باشد.

مقاوم‌سازی سازه‌های شهری و کاهش خطرات زلزله

همکاری در حوزه مقاوم‌سازی سازه‌ها و مدیریت بحران زلزله یکی از مهم‌ترین فرصت‌های همکاری بین خراسان رضوی و ژاپن است. ژاپن با تجربه‌ای بی‌نظیر در مقابله با زلزله می‌تواند فناوری‌های پیشرفته‌ای را به مشهد منتقل کند، در مقاوم‌سازی ساختمان‌های حیاتی (بیمارستان‌ها، مدارس و مراکز امدادی) همکاری فنی داشته باشد و سیستم‌های هشدار سریع زلزله را توسعه دهد.

همکاری در زمینه‌های زیست‌محیطی و توسعه پایدار شهری

ژاپن با تجربیات ارزشمند خود در مدیریت پایدار شهری می‌تواند در زمینه مدیریت هوشمند پسماند با اجرای سیستم‌های پیشرفته بازیافت و تبدیل زباله به انرژی، بهینه‌سازی مصرف آب از طریق فناوری‌های نوین تصفیه و بازیافت آب، کاهش آلودگی هوا با توسعه حمل‌ونقل پاک و استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر با استان خراسان رضوی همکاری کند.

زمینه‌های همکاری مشترک بین خراسان رضوی و ژاپن

همکاری‌های دانشگاه فردوسی مشهد با نهادهای علمی کشور ژاپن

همکاری‌های دانشگاه فردوسی مشهد با نهادهای علمی ژاپن، در حوزه‌های گردشگری-فرهنگی، مهندسی و فناوری، از طریق فرصت‌های مطالعاتی، طرح‌های پژوهشی مشترک، تبادل استاد و دانشجو و تسهیل حضور هیات‌های علمی ژاپنی، می‌تواند به توسعه فناوری‌های نوظهور، تربیت نیروهای متخصص و گسترش همکاری‌های بین‌المللی کمک کند.

همکاری بین پارک‌های علم و فناوری خراسان رضوی و ژاپن

خراسان رضوی با پتانسیل بالای علمی و پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری فعال، می‌تواند از تجربیات ژاپن در تجاری‌سازی فناوری، توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان و ایجاد اکوسیستم نوآوری بهره‌مند شود.

انرژی‌های تجدیدپذیر

با توجه به پتانسیل بالای خراسان رضوی در انرژی خورشیدی (به‌ویژه در مناطق کویری) و بادی، و همچنین تخصص پیشرفته ژاپن در فناوری‌های انرژی پاک مانند نیروگاه‌های خورشیدی، ذخیره‌سازی باتری‌های پیشرفته و تولید هیدروژن سبز، این همکاری می‌تواند شامل پروژه‌های مشترک احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر، انتقال دانش فنی و سرمایه‌گذاری مشترک باشد. ژاپن با بهره‌گیری از تجربیات موفق خود در توسعه انرژی‌های پاک می‌تواند به خراسان رضوی در کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی، ایجاد اشتغال پایدار و حرکت به سمت اقتصاد کم‌کربن کمک کند، در حالی که خود نیز از طریق این مشارکت‌ها به اهداف زیست‌محیطی و امنیت انرژی خود دست می‌یابد.

توسعه صنایع تبدیلی و غذایی

ژاپن با پیشرفت‌های چشمگیر در تکنولوژی فرآوری مواد غذایی، بسته‌بندی مدرن و استانداردهای کیفی بالا، می‌تواند تجربیات و دانش خود را در اختیار خراسان رضوی قرار دهد. این همکاری می‌تواند شامل آموزش نیروی انسانی، انتقال تکنولوژی برای فرآوری محصولات کشاورزی متنوع این استان از جمله میوه‌های خشک، زعفران و محصولات دامی، و ایجاد واحدهای تولیدی با استانداردهای جهانی باشد. به علاوه، دسترسی به بازار ژاپن می‌تواند به افزایش ارزش افزوده محصولات و درآمد کشاورزان و کارآفرینان خراسان رضوی منجر شود.

زمینه‌های همکاری مشترک بین خراسان رضوی و ژاپن

پذیرش از پناهندگان افغان

حضور قابل توجه اتباع افغانی در خراسان رضوی، فرصتی برای همکاری مشترک بین این استان و ژاپن در زمینه‌های مختلف ایجاد می‌کند. این همکاری می‌تواند شامل برنامه‌های آموزشی و توسعه مهارت‌های حرفه‌ای برای پناهندگان افغانستانی، ارائه خدمات بهداشتی و درمانی، و توسعه برنامه‌های جامع برای مدیریت یکپارچه مهاجران در جامعه باشد. ژاپن با تجربه و تخصص خود در زمینه‌های توسعه پایدار، آموزش و کمک‌های بشردوستانه، می‌تواند نقش مهمی در ارائه راهکارهای مؤثر برای بهبود شرایط زندگی پناهندگان افغانستانی در خراسان رضوی داشته باشد.

همکاری با جهاد دانشگاهی در حوزه پزشکی و بهداشتی

با توجه به موقعیت کلان‌شهر مشهد به‌عنوان دومین شهر سالمند کشور، بزرگ‌ترین شهر زیارتی و محل سکونت جمعیت قابل‌توجهی از مهاجران افغانستانی، این شهر نیازمند خدمات گسترده و پیشرفته در حوزه سلامت است. لذا برای تأمین تجهیزات پزشکی از جمله تجهیزات پیشرفته غربالگری و تشخیص زودهنگام سرطان در این شهر، شرکتهای ژاپنی می‌توانند با جهاددانشگاهی استان همکاری نمایند.

زیرساخت‌های گردشگری

ژاپن با تجربه موفق در مدیریت گردشگری هوشمند و توسعه زیرساخت‌های شهری می‌تواند در پروژه‌هایی مانند احداث هتل‌های هوشمند، سیستم‌های حمل‌ونقل و سامانه‌های رزرواسیون یکپارچه با خراسان رضوی همکاری نماید. این مشارکت می‌تواند با بهره‌گیری از فناوری‌های پیشرفته ژاپنی در حوزه خدمات گردشگری، تجربه سفر زائران و گردشگران خارجی به مشهد را متحول کند و استانداردهای کیفی خدمات را به سطح بین‌المللی ارتقا دهد.

زمینه‌های همکاری اقتصادی ایران و ژاپن

- ایسنا (۱۴۰۲). گسترش همکاری ایران و ژاپن در حوزه تحول دیجیتال و دولت هوشمند.
- اتاق ایران (۱۴۰۳). توسعه تجارت با ژاپن در حوزه‌های غیرتحریمی و دارای مزیت در اولویت قرار گیرد.
- اتاق تهران (۱۴۰۳). راهکارهای اتاق تهران برای توسعه مناسبات بخش خصوصی ایران و ژاپن.
- مرکز داده و اطلاعات اقتصادی اتاق مشهد (۱۴۰۳).
- گمرک جمهوری اسلامی ایران
- مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
- خبرگزاری میزان (۱۴۰۴). قانون موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت ژاپن درباره کمک و همکاری متقابل اداری در امور گمرکی.
- ایرنا (۱۴۰۳). روابط ژاپن و خراسان رضوی و خیز این استان برای ورود به عرصه بین‌الملل
- معاونت پژوهش و فناوری جهاد دانشگاهی (۱۴۰۳). بازدید سفیر ژاپن از جهاددانشگاهی خراسان رضوی / تاکید بر توسعه همکاری‌های پزشکی و بهداشتی با ایران